

Galaterbrevet

- studieoplæg

Galaterbrevet handler om evangeliet. Om troen alene, på Jesus alene, som forudsætningen for vores frelse. Evangeliet er ikke bare udgangspunktet men drivkraften i livet som kristen.

Brevet er et af de mest heftige kampskrifter i Bibelen. Galaterbrevet er ikke en afbalanceret afhandling, men et følelsesladet forsvar for en ny bevægelses (kristendommens) fundamentale principper!

Galaterne havde svært ved at nøjes med det enkle budskab om Jesu død på korset for os. De ville gerne hjælpe selv (det ligger nemlig dybt i os alle), og derfor tilføjede de regler og ritualer, fordi Jesus alene ikke var nok for dem.

Paulus formaner dem, og os, til at blive ved den frihed vi har i Jesus alene og ikke gøre os selv til slaver igen.

Indhold:

Indledning.

1. Gal 1,1-9: Der er ét evangelium!
2. Gal 1,10-2,21: Paulus' møde med Jesus.
3. Gal 3,1-14: Jesus eller Guds lov
4. Gal 3,15-29: Jesus og Guds løfter
5. Gal 4,1-11: Jesus giver barnekår
6. Gal 4,12-5,1: Friheden i Kristus
7. Gal 5,2-26: Jesus eller omskærelse
8. Gal 6: Korset og fællesskabet

Indledning

Når jeg ser tilbage på de sidste femten år af mit liv, og undersøger hvad og hvem, der har haft størst betydning for mig og min åndelige udvikling, så er det næsten uden undtagelse bibel-mennesker.

Det er personer som fordyber sig i bibelen og læser og mediterer over Bibelen dagligt. Bibel-mennesker er hjemmevante i deres bibel, og det giver dem et solidt fundament, så man har svært ved at forestille sig, at livets storme ville kunne vælte dem. Deres fødder er solidt plantet i Guds ord, og de suger næring til livet fra Gud selv.

Det kræver udholdenhed at være bibel-menneske. Det er ikke noget der kommer af sig selv, men det er heller ikke vanskeligt. En daglig rutine i selskab med Bibelen og en plan for "arbejdet" med de fascinerende og sommetider vanskelige tekster er tilstrækkeligt.

Jeg kalder det arbejde, fordi man godt kan få sved på panden i sine studier, men også fordi det handler om at lade teksten arbejde i os. Når Bibelen får lov til at arbejde i os, er der potentiale for at Gud kan forvandle vores liv.

Vi skal nu begynde vores arbejde i Galaterbrevet, så lad os kaste os ud i det. Galaterbrevet er et af de steder hvor rigtig mange har begyndt deres vandring i bibelens land – og dermed er blevet bibel-mennesker. Det er et brev skrevet af apostlen Paulus, og allerede nu har jeg introduceret tre ukendte ord: Paulus, apostel og galaterne. Lad mig forklare dem en lille smule.

Paulus er egentlig en tidligere kirke-terrorist. Hans job var at ødelægge kirker, fange de kristne og sommetider endda slå dem ihjel. Men et konkret, fysisk møde med Jesus

fik ham til at vende sit liv på hovedet. Han siger i Galaterbrevet, at Gud "havde udset mig fra moders liv og kaldet mig ved sin nåde." Gud udvalgte Paulus, ligesom man udvælger en sten ved stranden, man vil slå smut med. Derefter besluttede Gud "at åbenbare sin søn for mig, for at jeg skulle forkynde evangeliet om ham." Gud udvalgte Paulus og sendte ham ud på en opgave. Det er meget vigtigt for Paulus at få sagt. Det er Gud der har udvalgt ham og sendt ham – ikke mennesker.

Apostel betyder bare "udsendt", så det giver jo god mening, fordi Gud netop har sendt Paulus afsted på en mission.

Galaterne er et folkeslag der boede i det nuværende centrale Tyrkiet, som dengang var en romersk provins. Men Paulus skriver ikke til hele folket, men til "menighederne i Galatien". Han skriver til de kristne i en række nye, små kirker, som han har været med til at starte.

Grunden til at Galaterbrevet er et rigtig godt sted at starte, er faktisk fordi der er noget galt i Galatien. For at sige det ligeud, så er Paulus rigtig sur. Når man er sur bliver tingene sjældent fejlet ind under gulvtæppet, men præsenteret helt åbent og uden forbehold. Det er ikke altid en fordel, men i Galaterbrevet er det.

I Galaterbrevet lytter vi til en frustreret missionær, der minder sine menigheder om, hvad det egentlig var han sagde, dengang de startede. Han fortæller dem en gang til, hvad det var, de blev så glade for, dengang de blev kristne. Men lad os nu komme i gang med arbejdet.

Forslag til fremgangsmåde:

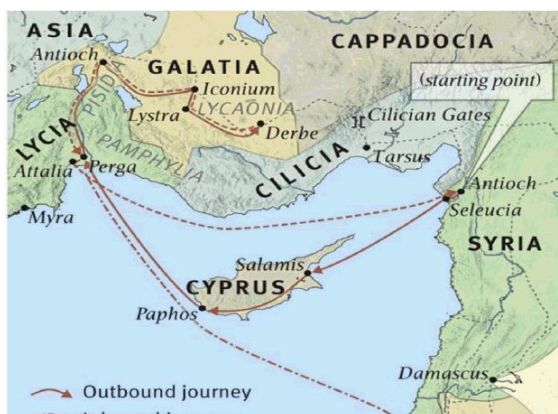
Hver bibelgruppe, studiegruppe og bibellæser er forskellige. Derfor er denne fremgangsmåde kun et forslag til inspiration. Dog er det en velgennemprøvet fremgangsmetode.

- a) Læs gerne bibelteksten flere gange som andagt i løbet af ugen, så du lader teksten fylde dine tanker.
- b) Start aftenen med en kort bøn og et par sange.
- c) Del hvordan det går i livet generelt og i livet med Gud. Brug 2-3 minutter hver. Det kan hjælpe med at rense lidt ud i "systemet".
- d) Brug 5-10 minutter på at bede for hinanden, og bede om frimodighed og ærlighed i gruppen.
- e) Læs bibelteksten og kommentaren højt. Brug et par minutter til at lytte til ordene hver især.
- f) Del med hinanden:
 - a. Hvad siger teksten mig?
 - b. Hvordan opmuntrer eller udfordrer den mig?
- g) Brug evt. tid på at arbejde med spørgsmålene i studiet.
- h) Slut af med fadervor eller en anden bøn eller sang.

Faktaboks

Datering: Brevet er med stor sandsynlighed skrevet i år 48. Dvs. ca. 15 år efter Jesu korsfæstelse.

Geografi: Menighederne i Galatien blev grundlagt på Paulus' første missionsrejse, som er beskrevet i ApG 13,1-14,28, og er formentlig menighederne i Ikonion, Lystra og Derbe.

Hovedtemaer:

- + Ved sin død, bar Jesus al synd og gik i stedet for syndere (1,4; 2,20; 3,13).
- + Evangeliet kommer fra Gud *ikke* mennesker (1,1; 1,11-12).
- + Troen alene gør retfærdig og frelser (2,16; 3,11).
- + Paulus advarer om at omskærelse, spiseregler og højtider kan blive en erstatning for Kristus (2,12-14; 3,10; 4,10; 5,3).
- + Den kristne skal leve i Helligåndens kraft (5,16-25).
- + Den, der tror, er "død med Kristus" og lever så at sige ikke mere selv, men i kraft af ham (2,19-20, 5,24; 6,14).
- + Det kristne liv består ikke i at behage mennesker, men i at behage Gud (1,10, 6,12).

Studie 1: Der er ét evangelium!

Gal 1,1-9

"Jeg undrer mig...!"

Alle Paulus' breve indledes med afsender, modtager, hilsen og en taksigelse, bortset fra Galaterbrevet! I stedet for en taksigelse skriver Paulus: "Jeg undrer mig...!" Det er ikke godt. Det er noget helt galt i Galatien. Man kan til at begynde med at overveje, om Paulus ville sige det samme til os, eller om han ville takke Gud for os?

Paulus understreger i vers 1, at hans åndelige autoritet ikke stammer fra mennesker. Han skriver derimod, at han er udsendt af "Jesus Kristus og Gud Fader som oprejste ham fra de døde". Det er fordi der er blevet stillet spørgsmålstegn ved Paulus' autoritet, om han virkelig var en rigtig apostel.

Apostlene spiller en særlig rolle i den kristne kirke. Deres ord er ikke bare menneskeord, men Guds ord. De skriver med en særlig autoritet, som ingen andre har, fordi de har kendt Jesus selv. Der skal ikke herske tvivl om at Paulus er apostel.

I vers fire gengiver Paulus kernen af evangeliet om Jesus i én sætning. Han siger, hvad Jesus gjorde og hvorfor. Han "gav sig selv hen *for* vore synder..." Ordet "for" betyder "i stedet for" eller "på vegne af". Han gav sig selv som erstatning for os – han byttede med os. Det er derfor evangeliet er revolutionerende.

Et nyt evangelium?

Vers seks og syv advarer os om ikke at vende os bort fra ham, der kaldte jer (dvs. Gud), til et andet evangelium, "som slet ikke er et evangelium." Der er nemlig kun ét evangelium. Det er en voldsom anklage mod en ellers meget from menighed, at de har vendt sig væk fra Gud! Det er så alvorligt, at han forbander den, der forledte dem. Det betyder at "blive overgivet til guddommelig vrede og ødelæggelse." Det er meget voldsomme ord, fordi der er helt centrale ting på spil.

Der er nogen, der påstår at forkynde evangeliet, men som bøjer det, twister det, ændrer lidt her og der, så det ikke er Jesu Kristi uforfalskede evangelium længere. Det holder faktisk helt op med at være et evangelium. Senere i brevet skal vi se eksempler på, hvordan forkynderne i Galatien bøjer budskabet om Jesus.

I første omgang skal det få os til at spidse ører, når vi lytter til forkyndelse, ikke bare lytte efter de store linjer, men også lægge mærke til de små nuancer. Måske er det os der har vendt os til vores egne gode nyheder, som i virkeligheden ikke er gode nyheder.

Evangelium betyder 'godt budskab'. Kun 'godt budskab' alene er godt. Hvis det derimod er 'godt budskab på betingelse af...' så er det ikke længere et godt budskab.

Spørgsmål:

1. Paulus' reagerer med både følelser og argumentation. Det minder os om at kristen tro både henvender sig til hjerte og hjerne. Hvordan opmuntrer/udfordrer det dig?
2. Hvornår finder du det sværest at acceptere bibelens budskab?

© Morten Rugager Kristensen/Skjern Bykirke 2014

3. Hvordan ville du formulere evangeliet med dine egne ord?
4. Hvordan er der fare for at vi bøjer eller twister evangeliet i dag?

Studie 2: Paulus' møde med Jesus

Gal 1,10-2,21

Paulus' omvendelse

Vi skal i dag se på en lidt længere bid af Galaterbrevet. Brevet indeholder nemlig en ret detaljeret selvbiografi af Paulus. Det er ikke enestående, for Paulus taler også om hans egen omvendelse i ApG 22 og 26. Han deler ikke sit vidnesbyrd for sjov, men for at afvise menneskelig indflydelse på hans teologiske overbevisning. Paulus vil understrege pointen fra vers 1, om at intet af hans budskab stammer fra mennesker, men udelukkende fra en "åbenbaring af Jesus Kristus."

Hvad er en åbenbaring? Det er ikke en tanke i hans sind, eller en drøm om natten, eller en refleksion over en tekst. Det er noget fuldstændig anderledes og udefrakommende. En åbenbaring kan man ikke sige sig selv, eller ræsonnere sig frem til. En åbenbaring er et budskab fra en anden verden, som ikke kan bortforklares. Det er ikke et spørgsmål om budskabet måske eller måske ikke er fra Gud. Det er fra Gud! Paulus er ikke i tvivl.

Vi kender historien fra ApG 8 og 9. Kristenforfølgeren Saulus, der møder Jesus i et syn på vejen til Damaskus, hvor han skulle lede efter kristne. Hans livsbane ændres og han får sit nye navn, Paulus, og bliver kaldet som missionær af Jesus til at gå med evangeliet til hedningerne. Pga. Paulus mange kommentarer som "jeg har fået overleveret af Herren" ved vi, at Paulus og Jesus var sammen i en længere periode, muligvis på hans rejse til Arabien umiddelbart efter omvendelsen.

Terroristen der blev kristen

Det er ikke vanskeligt at forestille sig hvor svært det må have været at acceptere nyheden om Saulus' omvendelse for den nystartede kirke. De havde været i gang i 2-3 år. De var netop begyndt at møde voldsom modstand og kirkens første martyr, Stefanus, var netop død (ApG 7). Annanias, en discipel fra Damaskus, var den første der fik besked på at mødes med Paulus. Han må have været skræmt fra vid og sans. Paulus har lige slået en af hans gode venner ihjel, han er kendt for at eftersøge og henrette kristne, og nu beder Gud Annanias om at gå hen og snakke med netop ham. Det har været svært at forstå, og lysten til at lave en Jonas-undvige-manøvre må have været stor.

Paulus' omvendelse er et af de rigtig gode argumenter for kristendommens troværdighed. Det giver ingen mening, at Paulus pludselig omvender sig fra forfølger af Jesus-disciple til discipel af Jesus, med mindre det rent faktisk fandt sted. Det er et eksempel på evangeliet forvandlende kraft i et menneskes liv. Der er et markant før og efter i Paulus' liv, som han beskriver i Gal 1,13-16.

Det er ikke os alle der har den samme oplevelse, fordi vi har en kristen slægts- og familiehistorie, der har skabt fundamentet for troen i vores liv fra vi var små. Men den kristne menighed vil altid bestå af begge dele. Nye i troen og børn, der er vokset op i troen, og derfor altid har set sig selv som troende. Det er jo det, vi alle håber vil ske, for vores egne børn. Ikke desto mindre kommer vi ikke udenom at ethvert menneske må før eller siden tage personligt stilling til troens spørgsmål i livet. Det kan din slægt ikke gøre for dig.

Diskussionen med Peter?

Kan to apostle være uenige? Tilsyneladende. Apostlen Paulus kritiserer i hvert fald apostlen Peter for "ikke at gå ligefrem efter evangeliets sandhed." Peter lader sig ikke lede af evangeliet sandhed, men holder sig tilbage fra at spise med hedningerne, selvom Jesus specifikt har lært ham det modsatte (ApG 10). Paulus minder Peter om, at han ikke blev købt fri af Jesus fordi han overholdt de jødiske spiseregler, men af ren og skær nåde.

Friheden i Kristus

Paulus' historie har i sig selv en pointe i at demonstrere den frihed vi har i Kristus. Han brændte af iver for de jødiske lærdes teorier og forskrifter. Gal 2,16-21 er brevets hovedpointe og konklusionen på Paulus' egen historie. Intet menneske gøres retfærdigt ved at følge loven, men alene ved troen på Jesus Kristus.

Ved troen på Kristus bliver vi bevidste om vores egen syndige handlinger og natur. Alt det er vi døde fra "for at leve for Gud." Kristus lever nu i os, og vores liv på jorden lever vi i troen på ham. Det er Guds nåde, at Gud elskede os og gav sig selv for os og til os.

Spørgsmål

1. Har din historie som kristen et tydeligt før og efter, eller har din familie en historie som Jesus-troende i generationer? Er det ene bedre end det andet?
2. Hvordan bliver du fristet til at behage mennesker frem for Gud? Ærer du mennesker eller Gud mest?
3. Hvilken forskel gør det, at jeg "ikke lever mere selv, men Kristus lever i mig"?

Studie 3: Jesus eller Guds lov

Gal 3,1-14

Troen alene

Paulus er på banen med kritik igen. Galaterne opfører sig som forheksede. De lader sig hypnotisere eller forføre af imponerende hekseri og kunster. Hvad lader vi os hypnotisere og forhekse af?

Paulus begynder med en række retoriske spørgsmål. Hvordan fik I Helligånden? Fik I ham pga. jeres eksemplariske opførsel eller ved at lytte til evangeliet? Han svarer selv på spørgsmålet til sidst i teksten, at de fik Ånden "ved troen" (3,14). Det er nemlig troen alene på Jesus alene der frelser.

Ordet 'tro' forekommer 10 gange i afsnittet. Det betyder at det er vigtigt. Der er ikke noget der skal komme op på siden af troen. Kun troen på Jesus Kristus som korsfæstet frelser. Det var reformatorens, Martin Luthers, teologiske kernepunkt. Det er ved troen alene, at "Gud erklærer folkeslagene retfærdige."

Mød Abraham

Paulus introducerer Abraham fra Det gamle Testamente. Han er et trosforbillede på den måde, at han "troede Herren, og han regnede ham det til retfærdighed" (1 Mos 15,6). Frelse består i en tilregnet retfærdighed. En retfærdighed der kommer udefra. Abraham var ikke perfekt, men han stolede på Guds ord, og at Guds retfærdighed var nok for ham.

Igennem Abraham skulle "alle jordens slægter velsignes" (1 Mos 12,3). Den velsignelse, som Paulus taler om, er, ifølge

vers 8 og 9, at Gud erklærer alle folkeslagene retfærdige, dem som har troen. Den velsignelse fik Abraham at vide 2000 år tidligere skulle komme gennem ham. Vi skal se mere til ham i det næste studie.

Love og regler

Hvad er en god lov? Hvem overholder loven ned til mindste detalje? Paulus siger at dem, der følger loven, er under en forbandelse. Ikke på den måde, at loven er ond eller dårlig. Loven er opskriften på det gode og sunde liv. Men forstået på den måde at loven ikke kan gøre noget ved det menneske, som ikke overholder loven. "Ingen bliver retfærdig for Gud ved loven" (3,11), står der.

Hvad er løsningen så? "Kristus har løskøbt os fra lovens forbandelse ved selv at blive en forbandelse." I det første studie så vi at forbandelse er at "blive overgivet til guddommelig vrede og ødelæggelse." Hvis Jesus blev en forbandelse for os, så er vi blevet retfærdige på samme måde.

Der er en verden til forskel at være en synder under loven og en retfærdiggjort under nåden. Det budskab kan sætte dig fri og give dig kraft til at leve et nyt liv efter Guds vilje. Det er et valg mellem at frelses af Jesus eller Guds lov.

Spørgsmål:

1. Hvilke 'love' kan vi pålægge os selv eller hinanden som kristne?
2. Hvordan ændrer denne 'fremmede retfærdighed' synet på dig selv?
3. Fortæl hinanden om et konkret lovbrud og bed i fællesskab om tilgivelse.

Studie 4: Jesus og Guds løfter

Gal 3,15-29

Et juridisk testamente

Teksten i dag er lidt vanskelig. Paulus bruger et kendt eksempel fra menneskelivet som billede på Gud. Vi skal i dag se på hvad han mener med ordene testamente, løfte og arv. Vi ved alle sammen, hvad et testamente er. Selvom det kun er et menneskeligt løfte, så ophæver man det ikke og man føjer ikke noget til. Det er en aftale der ikke kan ændres.

Gud lovede Abraham at gennem en af hans efterkommere "skal alle jordens slægter velsignes." (1 Mos 28,14). Jesus er opfyldelsen af det løfte. Jesu død på korset er den ultimative velsignelse, som gælder alle folkeslag. På korset løskøbte han os fra lovens forbandelse og gav os sin retfærdighed i stedet.

Abraham stolede på Guds løfte og troede på hans ord og Gud "regnede ham det til retfærdighed" (1 Mos 15,6). Abraham blev erklæret retfærdig udelukkende ved sin tro. Der var ingen krav eller betingelser. Han troede Gud, og Gud tilregnede ham retfærdighed. Det løfte - kan ikke ophæves, eller sættes ud af kraft eller ændres. Der kan ikke ske noget som kan ændre løftet, ligesom intet kan ændre et testamente skrevet af mennesker.

Forkyndere i menigheden påstår at loven var en tilføjelse til Guds løfte til Abraham. De sagde løftet OG loven. Det afviser Paulus. Loven, som kom 430 år senere, kan ikke ophæve testamentet. Loven er ikke en tilføjelse til testamentet, for ingen kan få del i arven gennem loven.

Hvad så med loven?

Så må loven og løftet vel være i modstrid med hinanden, eller hvad? "Aldeles ikke!" (3,21) – et af Paulus' yndlingsudtryk. Loven gør ikke nogen levende igen, når vi engang dør.

Det er almindeligt for kristne at begynde det kristne liv i en tillid til Guds tilgivelse og nåde ved troen på Kristus som korsfæstet. Men, når der så går lidt tid, så er det fristende at kigge ind i os selv og se på vores egne præstationer, for at føle os accepteret af Gud. Problemet er bare at når vi bygger vores frelse på noget i os selv, så mister vi den (5,4). Paulus udfordrer os til at fjerne vores øjne fra os selv og lade dem hvile på korset.

Luther siger det sådan her: "Hvis du altså ser hen på Kristus og hvad han har gjort, er der ikke mere nogen lov. ... Efter at loven er blevet skaffet af vejen, holdes vi ikke længere bevogtet af dens tyranni, men lever trygge og glade under Kristus. ... Men lemmernes lov, der er i strid med sindets lov, hindrer os i fuldstændig at gribe om Kristus. ... Vi har endnu ikke aflagt kødet, som synden, så længe som vi lever, hænger fast ved. Hvad os angår, er vi derfor dels frie for loven og dels under loven. ... Heraf følger, at vi i vor samvittighed er helt frie for loven."¹

Lovens funktion er at vi ser vores egen synd og uretfærdighed, så vi kan se vores dybe behov for en ny retfærdighed fra Gud. Den retfærdighed giver Jesus os, ved at vi i dåben er blevet iklædt Kristus (3,27). Vi får retfærdigheden fra Jesus på, ligesom vi tager tøj på om morgenen. Dåben er vores pagtstegn, som, når vi tror, gør os til arvinger i Guds testamente.

¹ Martin Luther, *Den store Galaterbrevskommentar II*, side 69.

Kristus var egentlig den person der var skrevet ind i testamentet fra begyndelsen, for løftet blev givet til Abrahams afkom i ental – dvs. Kristus (3,16). Men lykkeligvis deler Kristus sin arv og sin retfærdighed med os – og gør os dermed levende. Det kunne loven ikke, men det kan Guds løfte. Løftet om retfærdiggørelsen giver os del i arven – det evige liv.

Spørgsmål:

1. Fortæl om dine egne erfaringer mht. et testamente, et løfte eller en arv? Hvad lærer det dig om Guds testamente (eller pagt) med os?
2. Vi er på den ene side sat helt fri fra loven, og på den anden side er kødet stadig under loven. Hvordan mærker du det i dit liv?
3. Bygger du din frelse på dine egne præstationer eller retter du blikket mod korset i stedet?
4. Kan det at kende Guds lov, gøre Guds nåde større i dit liv?

Studie 5: Jesus giver barnekår

Gal 4,1-11

Guddommelig adoption

Afsnittet i dag spinder tråde tilbage til forrige afsnit. Særligt 3,26 og 3,29 handler om det samme emne – nemlig at være Guds børn. Rent faktisk står der Guds ”sønner” i 3,26; 4,5 og 6. Det er ikke fordi Paulus ønsker at diskriminere kvinder. Tværtimod. På Jesu tid havde kvinder slet ikke arveret. Det var kun drengene der kunne arve. Derfor understreger Paulus med sit billede at *alle*, også pigerne, får arveret som søn af familien. Vi er alle Guds sønner ved troen og får dermed del i arven.

Vi så også tidligere at løftet blev givet Abrahams efterkommer, og ”det er Kristus” (3,16). Han har løskøbt os, som var fanget under loven, og gav os del i arven. Vi blev skrevet ind i testamentet fordi vi blev en del af ham. Vi er i Kristus. En slags guddommelig adoption.

En kendt forfatter beskriver det sådan: ”Opfattelsen af at vi er Guds børn, *Hans* sønner og døtre... er det kristne livs kildevæld... Vores status som sønner og døtre er skabelsen højdepunkt og forløsningens mål.”²

”Abba” er aramæisk er udtryk for det lille barns oprigtige kærlighedserklæring til sin far. Det kunne måske oversættes med ”farmand” på dansk.

Juleevangeliet

Galaterbrevet er formentlig skrevet før evangelierne, og derfor kalder man Gal 4,4 for det tidligste juleevangelium vi

² Sinclair Ferguson: *Children of the living God*, side 5-6.

kender: "Men da tidens fylde kom, sendte Gud sin søn, født af en kvinde, født under loven, for at vi skulle få barnekår." Tidens fylde signalerer at Gud er skaberen af tiden og har alt under sin kontrol. Gud har delt verdenshistorien i et før og et efter Jesus. Han er tidens fylde. Det er som om Paulus siger: Kære menighed! I kan stole på Gud! Han holder sine løfter!

To udsendte medarbejdere

Ligesom tv-stationer har udsendte medarbejdere har Gud det også. Den første, vi hører om, er Guds søn i vers 4, og den anden er Guds ånd i vers 6. Gud er vores far og han sender Sønnen som forløseren. Han køber arveretten til os for sit eget liv. Gud sender derefter Helligånden "i vores hjerter" (4,6) for at give de kristne den levende erfaring, at vi er Guds børn. De er tilsammen en hellig kærlig, handlende enhed.

Kendt af Gud

Vi kan godt have en oplevelse af, at "vi har lært Gud at kende," men alligevel stopper Paulus og retter sig selv. Det kan siges mere præcist. Det er ikke første og fremmest os der har lært Gud at kende, men i stedet Gud, der har vedkendt sig os – vi er blevet kendt af Gud (4,9).

1. Kan man tale om at være adopteret af Gud som kristen?
2. Hvad gør det ved dig, når Bibelen taler om Gud som vores far? Påvirker dit billede af din egen far dit billede af Gud?
3. Hvad er forskellen mellem at "kende Gud" og at være "kendt af Gud"?

Studie 6: Friheden i Kristus

Gal 4,12-5,1

Menighedens modtagelse af Paulus

Paulus minder menigheden om deres første bekendtskab, som gjorde dem så begejstrede: "I tog imod mig som en engel fra Gud, ja, som Kristus Jesus selv." Det er ikke udtryk for selvros, men en påmindelse om at menigheden var glade for Paulus til at begynde med.

Og så kommer Paulus med en vigtig kritik af deres nuværende forkyndere, som forvrænger evangeliet om Kristus (1,7). Han siger at de har bagtanker med deres iver. De forkynder ikke evangeliet for at pege på Jesus, men for at menigheden skal være ivrige tilhængere af netop dem! Der var engang hvor de var begejstrede for Jesus, men nu kommer der nogen, der gerne vil have, at de er begejstrede for dem.

Paulus er bekymret for sine åndelige børn og ville ønske, at han kunne være sammen med dem og afklare stridighederne, men det er der ikke mulighed for, så derfor sender han brevet i stedet. Han sammenligner det med at skulle føde børn i smerte. Det er et kendt billede at sammenligne troen som en fødsel (fx Joh 3,3-8 og 1 Pet 1,23). For Paulus er det en smertefuld og slidsom proces. Det er en trøst og påmindelse til alle os, som kæmper for at flere mennesker må blive omvendt.

To typer

Paulus bruger en fortælling fra Det gamle Testamente, som type (1 Mos 16,4-14 og 21,8-21). Det kalder man i teologien en typologi. Hagar er tjenestepigen der får et barn

på naturlig vis. Sara er hustruen, der meget gammel og ufrugtbar får et barn på mirakuløs vis pga. Guds løfte. Abraham valgte at *handle på eget initiativ* og få et barn med Hagar. Han stolede i dette tilfælde mere på sine egne gerninger end på Guds gerninger. Han blev nødt til selv at ordne det Gud ikke kunne. Det resulterede i totalt sammenbrud i familien.

For at understrege sin magt lader Gud årene gå. Det er ikke for at Abraham skulle ordne det "efter naturens orden", men fordi Gud har givet et løfte. Løftet er noget overnaturligt – efter åndens orden. Det er Gud der handler suverænt.

Du er, som kristen, barn, i kraft af Guds løfte, i kraft af noget mirakuløst. Vi er ikke trællebørn. Vi er børn af den frie kvinde. Den frihed har Kristus kaldet os til at leve i. Vi kan enten leve med en slavementalitet, eller den frie mands mentalitet. Slaven adlyder for at få noget af Gud. Guds barn derimod tænker, jeg er accepteret som jeg er. Slaven bebrejder Gud når han fejler. Guds barn derimod beder om tilgivelse. Slaven vil i mødet med kritik enten blive rasende eller vende det mod sig selv. Guds barn hviler i sin identitet som Guds elskede barn. Slaven beder for at kontrollere. Guds barn beder af taknemmelighed og i tilbedelse.

Spørgsmål:

1. Vi stoler ikke altid på Guds løfter frem for vores egne gerninger. Hvordan kan vi lære at stole mere på Guds løfter?
2. Har du nogensinde oplevet Gud gøre det mirakuløse i dit liv eller i menneskers liv omkring dig?
3. Er du præget af en slavementalitet eller den frihed vi har ved at være barn af Gud?

Studie 7: Kristus eller omskærelse

Gal 5,1-26

Frihed

To gange står der ordet frihed i det første vers. Til *frihed* har Kristus *befriet* os. Det er udtrykt med den grammatiske form *aorist*, som vi ikke har på dansk, men som på græsk betyder en enkelt, nu afsluttet handling i fortiden. Det betyder at Kristus én gang for alle *har* befriet os. Det er ikke noget der skal gøres igen og igen, ligesom bodshandlinger eller gammeltestamentlige ofre, man udfører for at holde sig ren. Det var derimod en enkelt, nu afsluttet handling på korset, der har befriet os for altid.

Og så fortsætter han: "Stå derfor fast..." Det er oprindeligt et ord fra militæret. Det handler om at være på vagt, modstå angreb, at holde sammen og være stærke. Ligesom når man i dag giver soldater ordren 'giv agt', så gør man sig som soldat klar til, at nu skal der ske noget. Vi skal senere opdage flere ord, der bygger videre på denne tanke om at gøre sig klar til kamp, nemlig en åndelig kamp.

Vi er kaldet til frihed. Ikke i politisk forstand. Heller ikke i personlig forstand. Vi er ifølge Gal 5 kaldet til frihed fra loven, ifølge Rom 6 til frihed fra synden, ifølge 1 Kor 15 til frihed fra døden og ifølge Rom 8 til frihed fra Djævelen og dæmoner. Vi er altså sat fri fra noget - nemlig fra loven, synden, døden og Djævelen.

Afskåret fra Kristus

Som i nok allerede har bemærket tager Paulus fløjlshandskerne af i Galaterbrevet. Han bruger nogen

umådeligt dystre vendinger om galaterne. Han sig direkte at han frygter at "Kristus intet [vil] gavne jer", "I er afskåret fra Kristus" og at "I er faldet ud af nåden." Der er ingen tvivl om at frafaldet er en mulighed. Der *er* en risiko for at miste troen. Der er ingen der frygter det mere end Gud selv.

For den, der frygter at miste troen, er det vigtigste at huske: "at for Kristus Jesus, gør det hverken fra eller til at være omskåret eller ej" – dvs. at ift. frelsen gør vores religiøse handlinger hverken fra eller til. Som vi tidligere har set, er det eneste, der gør en forskel, at vi griber troen når "Jesus Kristus er [...] blevet aftegnet for øjnene af jer som den korsfæstede." (3,1) Tænk på barnet ved dåben. Det har hverken gjort fra eller til, men Jesus Kristus som korsfæstet er blevet aftegnet for øjne og bryst!

Tjen hinanden

Ordet, som oversættes med *tjen* i 5,13 bruges også til at beskrive en slave. Der kunne også have stået "Brug blot ikke friheden som et påskud for kødet, men vær som slaver for hinanden i kærlighed". Fornemmer i spændingen i teksten? Vi skal bevare vores frihed - ved at tjene som *slaver*.

Det er ikke en kærlighed som du skal præstere. Det er en kærlighed du modtager og giver videre. Vi har fået det for intet og giver det videre for intet. Måske er du åndeligt set i underskud, så skal dit fokus være på at tage imod. Tage imod Guds kærlighed fra dine kristne brødre og søstre. Måske er du åndeligt set i overskud, så skal dit fokus være at give det videre du har fået, samtidig med at du selvfølgelig stadig får fyldt på. Friheden består i at tage imod Guds kærlighed, en kærlighed som aldrig ophører eller ændrer

sig og som forårsager kærlighed i dit eget liv. "Vi elsker, fordi han elskede os først." (1 Joh 4,19).

En åndelig kamp

Paulus fortæller at der er en lyst i os til ikke at stå fast på friheden. Han kalder det kødets lyst (5,17). Det er lysten til det onde, og han remser endda en hel masse konkrete eksempler op for os. Det gør næsten ondt i vores ører når vi lytter til det. Der kæmpes en kamp mellem kroppen og Helligånden. De to ligger i en skyttegravskrig med hinanden. Det er en strid mellem to viljer i os. Viljen til at følge kroppens lyst på den ene side og viljen til at lade sig lede af Helligånden på den anden.

Når du hører Kristus til, vandrer du med Ånden og får kraft til at korsfæste kødet og stå fast på friheden i Kristus. Tænk igen på barnet ved dåben, hvor vi slår korsets tegn for ansigt og bryst. Vi korsfæster kødet. Vi tager synden og begæret og lidenskaberne og nagler det til korset, hvor vi giver det til ham som hænger på korset. Vi står ikke alene i krigen. Vi har en Herre der døde på vores vegne.

Spørgsmål:

1. Jesus har befriet os *fra* synden, døden, loven og Djævelen. Han har også befriet os *til* at tjene hinanden i kærlighed. Oplever du både at være befriet *fra* og *til*?
2. Hvordan mærker du striden mellem kødet og Helligånden i dit liv? Går du alene med det eller har du nogen at dele det med?
3. Har du nogensinde følt, at du var ved at miste troen? Hvad gjorde du ved det?

Studie 8: Korset og fællesskabet

Gal 6

Formaning og stolthed

Fokus er på fællesskabet i kapitel 6. Og vi skal starte med at se på en konflikt i teksten. Modsiger Paulus sig selv, når han i 6,2 siger: "Bær hinandens byrder" og i 6,5 siger "enhver skal bære sin egen byrde"? De fleste har prøvet at male et rum eller en hel lejlighed. Det er meget kedeligt og tungt at gøre alene. Men hvis der er en, der kan bære med på opgaven, bliver den ofte nemmere. Man får fornyede kræfter og kan i fællesskab nå længere end man kunne alene.

Det samme gælder i det kristne liv. Paulus formaner os til at komme så tæt på hinanden, at vi kan hjælpe med at bære hinandens byrder, både de praktiske, men også de åndelige og sociale byrder, og byrder i familien.

En del af problemet med modsætningen mellem de to vers løser sig, når vi kigger i den græske tekst. Det der oversættes to gange med "byrder" i den danske oversættelse er nemlig to forskellige ord på græsk. Det første er ordet "baros", der betyder "presset fra en vægt, som kan afhjælpes". Det andet ord er "fortion" og betyder "en last, eller tung taske" (samme ord i Matt 11,30). Det sidste kunne formentlig bedre oversættes med "ansvar" – så vers 5 egentlig betyder: "for enhver skal leve op til sit eget ansvar".

Hovedpointen i 6,2-5 er et angreb mod vores egen stolthed. Vi skal ikke sammenligne os med hinanden. I stedet skal vi rette fokus mod vores egne udfordringer og prøvelser. Vi har hver især et ansvar for at leve op til de gaver og ansvarsområder vi har fået, i stedet for stolte at hovere over hinanden.

Paulus' signatur

Paulus snupper pennen fra sin sekretær (muligvis Tertius, jvf Rom 16,22). Det er hans signatur, og bekræfter brevets ægthed. Samtidig er det en opsummering: I har modtaget et frihedsbudskab om, at Jesus har gjort alt, hvad der skal til for at du kan være et Guds barn. Husk nu, at dem der er kommet efter mig, er nogen der vil tvinge jer til at føje noget til det enkle budskab, så de kan være stolte af jer i stedet for af budskabet om korset. Øv jer i at have tillid til Jesus – i stedet for at 'please' Gud eller andre kristne.

En ny skabelse

"For om man er omskåret eller ej, betyder ikke noget, men det gør en ny skabelse." (6,15). Ham, som skabte første gang, han skaber stadig. Den Gud som satte det hele i gang har skabt et nyt hjerte og et nyt sind i den troende – et hjerte som elsker Jesus og elsker guds ord og friheden i Kristus. Når det med troen går op for mig, begynder jeg at forholde mig anderledes til mine omgivelser og mine medmennesker. Jeg har nemlig modtaget et befrielsesbudskab, som ikke er afhængigt af, hvad jeg har gjort, men af hvad Gud har gjort.

1. Hvordan formaner man med mildhed sin broder i troen? Se det gerne i sammenhæng med at bære hinandens byrder.
2. Hvad skal der til for at du lader et andet menneske "formane dig" eller "hjælpe dig til rette med mildhed"?
3. Del med hinanden, hvad der står tilbage i din bevidsthed efter gennemgangen af Galaterbrevet.